

Joachim Schnobel   Johann Hatten von

Disputatio Inauguralis De Crimine Laesae Maiestatis

Rostochii: Kilius, 1645

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73186039X>

Druck   Freier Zugang

Anjektivsbeleidigung

Lehnobel - v. Katten. Vert.

R. U. Jur. 1645.

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
CRIMINE
LÆSÆ MAJE-
STATIS,

Quam

DEO Trinuno fortunante

*Ex Autoritate & Decreto Nobilissimæ ac Amplif-
simæ Facultatis Juridicæ, in inclita Rostochiensis
Academia,*

SUB PRÆSIDIO

Viri Amplissimi Clarissimi ac Consultissimi

DN. JOACHIMI SCHNOBELII,

JUD. Professoris, & Juridicæ Facultatis p. t.

Decani spectabilis, Fautoris ac Promotoris
sui nunquam non honorandi,

Pro summis in utroq; jure privilegijs &

Honoribus consequendis

Publico examini subjecit.

JOHANNES von HÄTZEN

Rensburgensis Hollatus,

Ad diem 19. Junij in Auditorio Majori,

horu matutinis & pomer dianis.

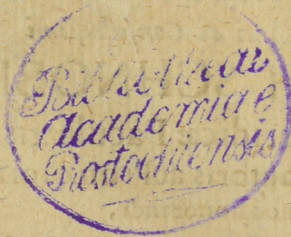

ROSTOCHII,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typogr. Anno 1645.

1645

Cum DEO.

THESIS I.

Majestas, de cujus læsione & crimine cum Deo acturi sumus, vel à magnitudine, *auctore Pesto*, vel à majori, ut putat *Macrobius l. saturn. 12.* sic dicta, jus summæ potestatis propriè & pro nostro instituto significat.

1. Estq; duplex, Divina quæ Domino Dominantium, & Humana, quæ summo in terris Principi competit. *l. 1. c. de summa Trin. l. 32. §. 4 ff. de receptis qui arbitrium* *Gr. l. 1. n. pr. C. de foris.* Hinc & crimen hoc duplex, alterum quo Divina, alteram quo Humana Majestas violatur. Et cum illud, quod in Deum committitur, omnium criminum sit maximum, tantòq; majus, quantò Deus ipse omni terrena majestate major, longèq; gravius sit æternam quàm temporalem offendere majestatem, *Aubert. Gazarus C. de Heret. & Manich.* merito & primo loco de hac quadam, sed strictim saltem, erunt tangenda.

2. Inter modos autem, quibus læditur Divina Majestas, omnium calculo primum locum obtinet Blasphemia, quod crimen omnibus alijs delictis & facinoribus detestabilius *Reinling lib. 3. c. 1. §. 1. c. 2. §. 1.* estq; contumeliosa de Deo locutio, quæ committitur, cum Deo aliquid tribuitur, quod in ipsum cadere non potest, dicendo eum esse in ipsam impotentem, vel æternæ ejus essentia ac potentia aliquid derogatur, velut, eum non esse omniscium, omni potentem, vel immediate conviciis in ipsum effunditur, quo sacro Sanctum ejus nomen dehonestatur, *vid. Menoch. de A. 1. q. cas. 375. Poltey Ordnung de anno 1577. tit. 19 §. Remblich so jemand.*

3. In hosce blasphemos pœna gravissima est constituta Jus Divinum mortem illis imponit *Levis. 24. v. 14.* Nec minor de jure civili pœna in eos statuta, quippe *Novel. 77 c. 1. §. precipimus* dicit eos ultimo subdendos esse supplicio, per quod non mortem civilem, sed naturalem intelligimus, juxta *l. 21. c. 28. ff. de pœna* confirmata etiam hæc pœna per ordinat. polit. imp. de anno 1548. tit. Von Gottes råstern & Remblich so jemand/ item de anno 1577. dic. tit. & Sibi: der sol anu leben/

oder benehmung eñlicher Glieder peinlich geſtrafft werden. Jus Canonium blasphemos capitali poena non afficit, ſed alio modo coërcet, quem vide c. 2. extra de maledict. Hodie pro ratione blaſphemix & circumſtantiarum, modò poena gladij ordinaria, modo abſceſſio membri, modò fuſtigatio cum relegatione, vel ſola relegatio blaſphemis dictatur, Carpov. pract. crimin. p. 1. q. 45. n. 23. quæ ſententia congruit textibus ordinat. polit. imperij modò allegatũ & conſtitutioni Crim. Car. 5. art. 106. ibi, nach Gelegenheit der perſon vñd Leſterung. Ratio etiam, quod non ſemper capitaliter in blaſphemos animadvertatur, ea eſſe poteſt, quam reddit clariffimus D. Toleman in diſcurſu de hoc majestatis crimine, ſc. paucos ſuperfuturos, ſi omnes eſſent decapitandi, qui hoc ſe maculaſſent crimine, præſertim hoc tempore, cùm militum impietas totum terrarum orbem ſuis blaſphemijs ac fulminationibus implevit. Sed de atrocitate hujus criminis ut & poenis videri poteſt Clarus lib. 5. ſentent. §. blaſphemia n. 3. Decian. tr. crim. lib. 6. c. 6. & Petrus Thoſoſan. lib. 33. c. 10.

5. In beatam Virginem non committitur hoc crimen, quia ſolus Deus adorandus & colendus Matth. 4. v. 10. quo collimat etiam l. 1. C. de ſumma Trin. quod tamen hoc modo limitatum volumus, niſta læſio ipſius Chriſti Salvatoris noſtri perſonam & ſacro ſanctam ejus incarnationem tangat, contra quam Judæi impura evomere ſolent verba, quibus Salvatoris læditur majeſtas, qui propterea quoq; licet aliàs in republica Chriſtiana tolerentur, ad inſtar blaſphemorum ſunt coërcendi.

6. Hoc proximè ſuſcipit Crimen Hæreſeos, quod vocabulum olim & bonam & malam in partem acceptũ, prout illud ex quibusdam Ciceronis locis probat Reinking lib. 3. clau. 1. c. 5. n. 1. & ſeqq. idem probat l. 6. §. 2. ff. de excuſat. ſed hodie nomen eſt odioſum ac infame, quo ſignificatur pernicioſus ac pertinax error contra fundamentum fidei Chriſtianæ, quem defendunt ij, qui Hæretici dicuntur ac pertinaciter in eo perſeuerant. Nomen quidem Chriſtianorum ſibi imponunt, à fide tamen & communione ſe ſepararunt Nov. 109. in fin. pr. c. Hæreticus eſt, 24. q. 3. Eſſe autem differentiam inter Hæreſin & ſchiſma probat c. inter Hæreſin, 24. q. 3. Nec hoc tam grave crimen quam illud, cum ſchiſmatici non tam in fide ac principali quodam articulo, quam circumſtantia aliqua, Hæretici verò in ipſo fidei fundamento errent; & quod ſchiſmatici tantũ ſecedant, Hæretici verò non ſolũ ſuum dogma defendere ſed & propagare ſtudeant, Reinking lib. 3. clau. 1. cap. 1. n. 9. & 16.

7. Poena

7. Poena Hæreseos pro temporum diversitate etiam varia fuit. Mosaica lex poenam capitis in desertores legis ac veri cultus statuit. *Deut. 13. v. 1.* Jus vero civile introduxit exilium *l. 2. infn. C. de sum. trm. l. 10 C. de Episc. aud.* quo adhuc rectius, quàm igne, ferro, rota perti-
naciores puniuntur. Aliud dicendū de Hæreticis aperte blasphemantib⁹
& seditiosis, qui blasphemiae & seditionis poenam, & quidem ultimum
supplicium nonnunquam meritò luunt. Sic in Anabaptistas ultore
ferro animadvertitur. R. Imp. de anno 1529. §. *Nachdem auch turs-
lich.*

8. Agendum jam porrò esset de modis aliis, quibus crimen læ-
sæ Majestatis Divinæ committitur, puta de Sortilegio, Incantatione, Ma-
gia & illicitis Divinationibus, quas Mathematici profitentur, de quibus
extat. *l. 15. § 13. de injur. c. illud quod. 26. q. 2. c. igitur genus 26. q. 3.
l. 4. & seqq. de malef. & mathemat.* verum contractum paginarum spa-
tium nos ad crimen læsæ Majestatis Humanæ vocat, quod potissimum
persequi est animus.

9. Rectè Vlpianus *l. 1. ff. ad l. juliam Majestatis.* proximum sacrile-
gio, inquit, crimen est, quod dicitur Majestatis. Majestas autem Huma-
na nihil aliud est, quàm absoluta, perpetua, legibusq; soluta potestas. Di-
vidunt in Realem & Personalem, eamque divisionem pro principio po-
litico ab omnibus fere receptam politicis dicit *Additio n. Principat.*
3. differt. 2. ad Aur. bull. th. 13. quæ & bene eruitur ex verbis omni-
um *Recessuum vnser vnd des H. Römischen Reichs Stadt & l. 1. § 1.
ad l. juliam. Majest. § 3. inst. de publ. jud.* De illâ dici potest, quod cum
Republica succrescat cumq; eadem & intereat, & indigitatur *des Landes
Majestät Recht.* Personalis Majestas transfertur de unâ personâ ad ali-
am & cum eâ simul moritur.

10. Lædere autem, sive imminuere majestatem, quod idem est,
uti probat *l. 1. ex quibus causis major.* est de amplitudine aut potestate
Populi v. g. Romani, aut ejus, cui populus Romanus potestatem dedit,
quid piam detrahere, uti ex Cicerone *lib. 2. de invent. dicit Tib. Dec. tr.
crim. lib. 7 c. 2 n. 6.* Est igitur Crimen læsæ Majestatis Humanæ, crimen pub-
licum adversus statum securitatemve Reipublicæ aut Imperatoris Ro-
maniâ subito præsertim commissum.

11. Species ejus duæ sunt: Perduellio, & Simplex læsæ majestatis
crimen, quod nomen generis retinet *l. ult. h. t. l. 31. § ult. de donat.*

l. 76. §. ult. de legat. 2. §. 5. inst. de hered. que ab intest. defer. licet non raro perduellionis crimen generis etiam nomine designetur, simpliciterque majestatis crimen dicatur *l. 3. & 4. C. b. t. l. 10. §. 1. ff. de quastion.* & reus perduellionis dicatur reus majestatis *l. 6. C. b. t. l. 16. C. de quast.*

12. Perduellio (exinde quod olim hostis Perduellis *l. quos nos hostes 234. ff. de V. S.* vocaretur appellata) est vel propriè sic dicta vel quasi perduellio. Crimen perduellionis propriè sic dictum est, cum quis hostili animo adversus ipsummet directò Imperatorem vel Populum aut Rempublicam quid molitur *l. ult. b. t. l. 5. C. eod.* Quasi perduellionis crimen est, quod non ita immediatè & directò contra ipsum Imperatorem aut Rempublicam, sed contra salutem vitamq; Consiliariorum, Senatorum, militum committitur *l. 5. C. ad L. jul. majest. Bocet. tra. de crim. majest. s. 2. n. 14.*

13. Crimen læsæ Majestatis Simplex est, cum civium quis alio, quàm perduellionis animo in Imperatorem aut Rempublicam Romanam quid dolosè instituit ac machinatur *arg. l. ult. b. t. uti, si quis ea sibi sumat, quæ solius sunt Imperatoris, quo vel decus ac dignitas Principis aut imperij imminuitur vel securitati utriusque derogatur. Exempla ejus vid. l. 3. §. eadem leg. l. 4. in fin. l. 5. §. fin. l. 6. 7. §. ult. b. t. l. 2. C. de privat. carcer. l. 2. de fals. mon.*

14. Committunt hoc crimen Subditi cujuscumq; sint ordinis & conditionis; quia hi superioritatis & subjectionis ratione Principi fidem, obsequium & reverentiam naturali ac Reipub. jure debent *l. 2. de. Jo. & jur. sive foeminae sint sive masculi l. 3. de bon. damnat. l. 5. C. b. t. junct. l. 1. de V. S. Decian. lib. 7. c. 8. n. 16.* sive mediatè sive immediatè imperio subjecti. Omnes enim sunt subditi & cives imperij, qui in orbe Romano degunt *l. 17. ff. de statu hom.* Exclusos igitur volumus eos qui alterius ditionis sunt nec imperio Romano subjecti, hi enim propriè crimen hoc non committunt *Clem. pastoralis §. denique, junct. §. rursus. de sentent. & re judicat.* Hinc & notandum dicit Gail. *lib. 2. de p. c. 13. n. 19.* quod Vassallus offendendo Dominum crimen læsæ majestatis non committat, modò non sit ratione originis vel domicilij subjectus *l. Clem. pastoralis. §. deniq; & §. rursus de sentent. & re judic.*

15. Quod assertum est de singulis subditis, idem etiam dicendum est de illis collective sumptis, Civitate sc. Provincia ac Universitate, si contra Imperatorem vel imperij Romani prosperitatem insurgant ac
aliquid

aliquid machinentur l. 1. §. 1. ibique vecatus conventusve fiat b. t. l. x. c. eod. Const. Henrici VII. tit. 1. §. ad hoc si qua communitas. Gail. de p. p. lib. 2. c. 9. Tum demum autem Civitatem hujus criminis ream fieri, ac in poenam l. Iul. incidere statuo, si convocato populo fortè, ut fieri solet, per tubam, tympanum, vocem præconis aut campanam & deliberato consilio ad agendum quidpiam, quo Cæsarea majestas ejusq; & imperij securitas læditur, descendat; alias verò, etiam si quid à majore civitatis parte committatur, poena l. Jul. totam afficiendam non esse cum Tib. Decian. statuo motus regula juris Canonici, quâ dicitur ab omnibus approbandum quod omnes tangit c. Venerabilem 34. x. de election & electi potest. c. quod omnes de Reg. jur. in 6. Exercit⁹ etiam hoc crimen committit quando pugnare & hostem vincere detrectat, cum posset, quod ab Appij Claudij exercitu factum Livius & Florus recensent. Et hoc modo vel maximè Imperatoris ac imperij læditur autoritas ac salus.

16. Nec Clerici excluduntur, si dolosè hostiliterq; contra Principem aut Rempublicam conspiraverint. Quamvis enim Jurisdictione secularium à Pontifice suo penitus sint exempti c. 2. ext. de foro comp. c. Ecclesia X de constit. c. cum non ab homine 6. ext. de judic. tamen, jus divinum, quod magis observandum, aliud dicitur, æquè sc. Clericum ac Laicum potestati seculari esse subiectum Rom. 13. & licet Clerici à jurisdictione seculari sint immunes, sunt tamen de districtu & provincia sui Principis c. ult. nec aliquis. ext. de off. & potest. delegat. Facit, quod Ecclesiastici enorme hujusmodi delictum patrans privilegium ordinis sui meritò amittant gl. in c. perpendimus lit. d. de sentent. & excommuni.

17. Videamus porrò Objectum, seu in quos hoc crimen committatur. Et ex Definitione liquet, committi illud in Imperatorem & Populum seu imperium Romanum. In Imperatorem dico, utpote qui sine omni controversia non Majestatem solùm, sed & excellentiam præfulgentem inter omnes Reges & principes orbis Christiani habet. Quod agnovisse dicitur Alphonsus Rex Arragonia, dum Fridericum III. Imperatorem singulari cultu & honore est prosecutus, & ad Aulicos officium Regis velut immodicum mirantes, dixit: Nos Reges omnes debemus reverentiam Imperatori tanquam summo Regi, ille est caput & Dux Regum Corbman in lib. 1. Cod. tit. 1. quest. 1. n. 7. Besold. de jurid. imp. Rom. q. 6. in fin. Addo & in Populum Romanum l. 1. §. 1. b. t. §. 3. inf. de pabl. judic. Quamvis enim omne imperium & potestatem l. Regi populus

lus Principi & in eum contulerit. *l. 1. pr. ff de const. princ. §. 6. inst. de I. N. G. & C.* tamen Realem illam & imperio coævam Majestatem retinuit, eaq; se nunquam abdicavit, quod vel in translatione imperij in personam Caroli M. est a perussimum. Quod tan d magis hodie est dicendum, ubi Majestas ratione effectuum non plenarie & per omnia resideret in Imperatore, sed cum Statibus universis Imperij est communicata. Hinc ita loqui solent Imperatores de criminis læsæ Majestatis reis, *die wieder uns und das Heilige Römisch. Reich gehandelt. Besold. dissert. de Majest. in genere c. 1. n. 4.*

18. De Rege Romanorum, qui extra ordinem, exigente sc. necessitate Imperij, vivo adhuc imperatore eligitur, ut perpetuus imperij sit vicarius, & absente vel Impedito Imperatore, omnia jura imperatoria exerceat, uti & de Vicarijs cæteris, qui mortuo Imperatore, tempore interregni imperio præfunt *tit. §. A. B. licet majestatem, ut pote quæ non est temporalis sed perpetua, nec vicaria sed propria, non habeant, vix tamen negari poterit, crimen Majestatis in illos quoq; committi, hoc est tale, quod pro crimine Majestatis habeatur, & sic sit puniendum. per omnia enim Vicarij repræsentant Imperium & personam Imperatoris d. tit. §. A. B. ibi an Stadr eines Römischen Königes. Addition. ad Rummelin. in A. B. part 1. diff. 4. th. 16. lit. e.*

19. In quæstione etiam est, an & in Imperatricem committatur hoc crimen? Et nonnulli, inter quos Hippol. de Marsil. *consil. 1. n. 17. & seq.* affirmant, ducti hac ratione, quod factum Augustæ sit factum ipsius Imperatoris *l. Bene à Zenone 2. vers. eodemq; modo C. de quadrienni præscrip.* & quod sint una anima unumq; corpus, illiq; omnia à Principe concessa sint, quæ ipse habet *l. 31. ff de LL.* Contrarium tamen pleriq;, teste Decian. *l. 7 c. 5* statuunt Namq; illa privilegia, quæ Imperatrici concessa, non gubernationem imperij & ipsam summā potestatem, sed tantum bona ejus, ut inquit gloss *ad ante alleg. l. 31. ff de LL.* concernunt, de cætero est sub Domino marito ac Imperatore. Hinc nec legibus, uti Imperator, est soluta.

20. Electores quantam semper habuerint & adhuc habeant auctoritatem in imperio, nemo non scit, adeoq; non immerito Regibus comparantur. Unde Beatus Lutherus, qui citatur à D. D. Reinking *lib. 1. clas. 4. c. 3. n. 6.* Die Churfürsten schreiben den Königen ewre liebe und nicht Gnaden/ dann sie sind ihnengleich geachtet; quod tamen hodiernis moribus aliter observatur: scribentes enim Regibus titulo
ewer

ewer Königlische Würde utantur, quo honoravit Regem gloriosissimum
Sveciæ Collegium Electorum in literis 13. Augusti Anno 1630. Ratisbo-
næ datis. Hi verò licet Majestatem non habeant, *Addition. Rumelini
part. 3. dissertat. 2. ad A.B. th. 9.* hoc tamen crimen in eos committi du-
bio caret, utpote cùm in ipsa A.B. ita sit dispositum sit. 24. *wer mit Für-
sten &c.* Siquidem pars corporis Imperatoris sunt, vnd ihre Hobeit
vnd Authoritet ist mit des Römischen Käysers Gewalt vnd Hobeit al-
so verbunden/ das eine ohne die andere nicht kan verschmelere werden.
Addition. ad Rumelin in A. B. part. 3. dissertat. 2. th. 9. Nec in cæteros
Principes ac Status imperij suo modo hoc crimen committi, planè ne-
gari potest, licet sint, qui in totum dissentiant.

21. In genere verò hoc asserendum de omnibus, qui superiora
rem non recognoscunt, sive sint Reges, Duces, Principes, sive liberæ
Civitates, Respublicæ & Populi, quod adversus ipsos æquè ac adversus
Imperatorem Romanum crimen hoc committatur. Eandem enim in su-
is regnis & ditionibus potestatem habent, quam in orbe Romano Impe-
rator, ideoq; & subditi eorum pari ratione iis obstringuntur, & in eos
delinqunt. Sed quid de Pontifice Romano sentiendum, num & ille
hoc in casu cæteris Principibus est comparandus? Ita quidem volunt
canones per *c. felicis, de panu in 6. c. solita, extra de Major & obedient. &c.*
in tantum, ut etiam interpretes subditos imperij & principis cujusvis,
quinimò ipsum Imperatorem, si contra Papam quid moliat, hoc cri-
men incidere affirmant *Decian. lib 7. c. 4. num. 4. & c. 3. num. 1. Clar. S.
lese majest. num. 41.* Nos tamen sacris literis rectius edocti, Canones
illos *angvoves Luca 22. v. 25. 1. Petr. 3. 1. Tim. 2. 2.* & sententiam illam a-
dulatorem & erroneam esse liquidò statuimus.

22. Denique crimen Majestatis committere quoq; eum, qui in
necem Consiliariorum Imperatoris aut Senatoris quidpiam molitur,
disertè traditur *l. 5. Cod. b. t.* De eo verò quaritur, utrum & ille, qui
bene in Principem, malè verò in Consiliarium affectus, huncq; ex pri-
vata inimicitia occidat, reus hujus criminis fiat? Negativa, quæ nec
adeò absurda videri posset, quamplurimos invenit defensores, adeò ut
eam etiam communem dicat *Tiber. Decian lib 7 c 3 num. 4.* eandemq;
teneat *Treut. Vol. 2. disput. 32. th. 1. lit. c. & ibi Bachov.* Nos tamen
Affirmativæ subscribimus, moti, quod *l. quiquis Cod b. t.* hoc in ca-
su non distinguat. Nec ad rem facit, quod Principem directò lædere

B

non

non voluit, quia nihilominus per indirectum, ut & tota Respublica, enī occisi consiliarij consilia maximo usui, turbulento præsertim tempore, esse possent, læduntur. Nec opus fuisset *l. quicquid* promulgatione in eo articulo, qui Consiliarios concernit, siquidem jam antè lex lata erat in eum, qui ut Domino faceret injuriam, servo fecit *l. 15. §. 35. ff. de injur. §. 3. instit. 108.*

23. Quod de Consiliariis dictum est, indistinctè ad omnes pertinet, sive in aula Principis sint præsentēs, ejusq; lateri adhæreant, sive in alio loco suarum rerum sedem habeant, ibiq; commorentur, idq; ideo, quia *l. quicquid §. C. b. r.* id non disertè requirit, ut semper sint, præsentēs, sed saltem hoc, ut Consistorio Principis consilij causa, re ita exigente, vocati intersint: quod verò lex simpliciter non requirit in aliqua causa, id necessariò desiderari dicendum non est *l. 5. pr. de probat. l. 19. vers. superstitibus quidem, ibi. eò quod nulla constitutio, C. de collat.* Huc accedit, quod Consiliarij conjungantur itidem Senatoribus, qui tamen consiliis publicis non in Oriente, ubi *d. l. quicquid* lata est, sed Romæ consiliis pro Republica vacabant *l. penult. & ult. ff. de Senat.*

24. Ultimo loco quæritur de Tyranno, an & adversus illum crimen hoc committatur? Quod negandum existimamus, sive exercitio & titulo simul, sive titulo, aut exercitio solum talis sit: tot enim Tyrannorum species Politici statuunt. *Piccart. ad lib. 4. Polit. Arist. c. 10. Reinking. de regim. l. 1. cl. 1. c. 5. n. 3.* Quoad illum tamen, qui exercitio talis est, distinguendum 1. inter Tyrannum obfirmatæ improbitatis, & nullo corrigibilem remedio, & inter illum, cui corrigendo remedia adhuc supersunt. 2. inter illum qui paulò asperius dominatur, & illum, qui omnia pietatis, juris ac honestatis repagula nefariè perfringit. Contra posteriorem si qui conspirant & aliquid hostile machinantur, vel etiam perpetrant, hujus criminis rei dici non possunt. Potestas etenim illius talis non est, cui subditi, qui Regibus in Domino parere jubentur, adstringantur, sed purum latrocinium; latronem autem cuivis impunè occidere licet *l. 3. ff. de just. & jur. l. 1. & 2. C. quando licet unicuiq; sine judic.* Patria quoq; pluris facienda quàm unius hominis insana libido. Hinc & Religioni erga DEUM proximè conjungitur Amor ac obedientia erga Patriam.

25. Nunc ad Modos, quibus crimen hoc committitur, accedamus, qui vel in facto ipso, vel conatu consistunt. Factum etiam sub se compre-

comprehendit non factum, seu omissionem ejus, quod fieri debebat, l. 2. §. 5. de V. O. l. 189. de V. S. Facti variaz sunt species, differuntq; quatenus vel Perduellionem, vel simplex Majestatis crimen sapiunt, de quibus supra dictum, possuntq; varia exempla videri in legibus §. 6. Cod. sub hoc titulo positis. Add. Boccr. d. tr. de crim. laesa majest. c. 2. Decian. lib. 7. c. 7. & multis sequentibus, ubi copiosè recensentur & explicantur, quò lectorem brevitatis habita ratione remittimus.

26. Non facta sunt, si quis v. g. auxilio, suo exercitui populi Romani non subvenit l. 2. l. 3. ff. b. t. Si moderator provinciaz, hoc scelere cognito, laesam Majestatem non vindicaverit l. 1. vers. nam post. C. de privat. carcer. aut si is successor non cedit, vel ei exercitum non tradit l. 2. b. t. Non caret autem controversia, an & ille perduellionis vel quasi perduellionis crimen committat, qui tractatum, conspiracyem, seu rebellionem contra suum Principem & Rempublicam institui scit, & tamen non revelat? Nos Bartoli id affirmantis sententiam ad l. 6. n. 3. de lege Pomp. de parric. quem præter plures alios sequuntur Gomez. var. resolut. 3. c. 2. n. 8. Decian. d. tract. lib. 7. c. 34. n. 15. Farin. libr. 1. de indic. & tort. tit. 5. quest. 51. num. 69. Mynsing. 5. observ. 40. velut communiorē amplectimur, ducti textu expresso in l. qui quis, §. 6. ibi, conscius. C. b. t. Semper enim scientia non revelata poena digna est, si delictum revelandum tendit in personam ejus, cujus potestati suppositus est ille, qui conscius fuit delicti perpetrandi l. 1. §. 18. junct. §. 36. & seqq. de S. Geo. Silan. l. 6. de l. Pomp. de parricid. Facit. l. 50. de R. I. Ubi Paulus] Cuius dicit carere culpa eum, qui scit, sed prohibere non potest: Unde à contrario sensu, qui scit & prohibere potest, culpa vacuus non est. Boccrus d. tr. c. 2. num. 46.

27. Quæ tamen sententia rectè in eo limitatur, qui non tantum scit, sed & probare valet, cum aliàs accusator rei hujus criminis subiciatur tormentis, si aliis manifestis argumentis accusationem suam probare non possit l. 3. l. 4. C. b. t. l. 16. C. de question l. 8. C. de calumniat. Gomez. d. tom. 3. c. 2. num. 8. 2. in Sacerdote, qui audit in confessione machinantem adversus Principem, & crimen hoc non revelavit, præsertim si confitentem machinationis suæ peniteat, & absolutionem fuerit meritus. Sicut enim DEUS homini confitenti tegit peccatum interius, ita & sacerdos exterius celare debet c. sacerdos, de penitent.

B 2

penitent. *distinſt. 6. Gail. 1. obſervat. 100. n. 9. Menoch. de v. l. Q. cas 414. vid. & Bachov. ad vol. 2. Trl. diſput. 32. th. 1. lit. F.*

28. Solo etiam Conatu hoc crimen committitur, etiamſi nullo fueris ſecutus effectus, per tex. expreſſum in *l. quiquis r. pr. ibi, eadem enim ſeveritate C. h. t.* idem repetitum in aurea bulla tit. 24. ibi, das auff ſolchen fall der wille mit harrigkeit gleich der That ſelbſten ernſtlich zuſtraffen. Licet enim alias in criminibus etiam atrocibus aliis, nunquam tam graviter puniatur conatus ſine effectu, in hoc tamen crimine propter ſummam ſui atrocitatem propositum ſeu voluntas poenae eſt obnoxia, non tamen nuda, & quae interioribus animi ſibris adhuc inclufa, ſed ad actum aliquem exteriorem eſt progreſſa, ut non dubium cogitati ſcleris ſed manifeſtum faciat indicium. Quae ſeveritas de crimine perduellionis in dictis textibus expreſſa ad ſimplex Majeſtatis crimen nullo modo trahenda vel extendenda.

29. Non ſolum autem, qui ipſe facit, aut conaturaliquid contra ſalutem ſecuritatemq; Imperatoris aut imperij, ſed etiam qui dolo malo tale quid fieri curat, conſilium opemve praestat, de hoc crimine tenetur *l. 1. §. 1. ibi, cujus opera dolo malo: item, cujusve opera, conſilio, dolo malo conſilium initum erit, item ibi, fecerisve dolo malo, quo hoſtes populi Romani &c. vid. & l. 4. eod.* Unde & ratum habens factum nomine ſuo geſtum tanto magis huic crimini obſtringitur, *c. felicis, de poen. in 6.* Nec ille, qui receptat, ab eo excuſatur *l. 1. de receptator.* Quod tamen in filio, uxore, affine arctiore affinitatis gradu conjuncto, patrem, affinem receptantibus DD. limitant, modo non animo hoſtili, ut complices criminis, ſed pietate & miſericordia ducti receptaverint. *Decian. d. tr. lib. 7. c. 34. num. 9. & ſeqq.* Non tenetur etiam receptans, ſi vel vi vel metu, qui in conſtantem virum cadere poteſt, vel etiam Ignorans receptaſſet *glos. & Bart. in l. 1. de receptatoribus.*

30. Caeterum an verbis quoq; contumelioſis ſeu maledictis crimen hoc Majeſtatis perpetretur, non levis eſt dubitatio. Et negari quidem non poteſt, jure quondam civili maledicentiam in principes ad crimen laesa Majeſtatis ſpectaſſe, utpote cum *Jul. Paulus 5. ſentent. 29. ſub tit. ad L. Jul. Majeſt. recensitis caſibus, quib9 quis crimen hoc incurrit, ſubdat haec verba: quod crimen non ſolum facto, ſed & imptin verbis maxime exacerbatur, quae verba Modestinum in l. 7. §. ult. h. t. ſcripiſſe, ſed*
Trib. o

Tribonianum, cum sciret aliam Codici insertam esse legem, immutasse, *Cujac. in comment. sui ibid.* censet, quod etiam verisimile existimat *Tiber. Decian. d. 17. lib. 7. c. 10. §. 30.* Verum hodie sub crimine majestatis vero non comprehenditur, sed pro crimine ab eo diverso reputatur. Quam diversitatem non solum diversi Codicis tituli, quorum prior, *Si quis imperatori maledixerit*, posterior, qui sequitur, *Ad L. Julianam Majestatis*, inscribitur, sed & ipsa sanctio *l. 1. Cod. si quis imperatori maledixerit*, satis, ut in discursu, si opus fuerit, ostendetur, probat. Nec enim lubricum linguæ ad pœnam facile trahendum esse boni Imperatores Tyrannos, Tiberium, puta, Caligulam, Neronem secuti rectius censuerunt, monente *Modestino in d. l. 7. §. 3. b. r.* Aliud tamen de vocibus seditionis & turbulentis clamoribus, quibus ad arma populus concitatur & principis ac Reipublicæ salus periculo involvitur, est dicendum *l. 1. in fin. b. r.*

31. Consideratis modis, quibus crimen hoc committitur, jam Pœnam inspiciamus, quâ coercetur. Hæc obperduellionem est ultimum supplicium. Variavit quidem hæc pœna, & diversimodè de reis hujus criminis est sumpta. Apud Romanos enim, de quibus potissimum nobis sermo esse debet, modò saxo Tarpeio perduelles hujusmodi præcipites dati, ut, *M. Manlius Liv. lib. 6. cap. 20.* modò cruci in campo Martio erectæ affixi, *Cicer. pro Rabir.* modò quadrigis distracti, ut *Metius Suffetius Livius lib. 1.* modò laqueo suffocati, ut *Catilinarij, Flor. l. 4. c. 1.* modò obtruncati, ut *Sp. Melius Liv. l. 4. c. 15.* Antiquissimum verò in perduelles supplicium fuit illud, quo dicebantur puniri more majorum, de quo *Liv. lib. 1. c. 26.* ubi dicitur lex horrendi carminis, quo dicebatur lictori, ut caput rei obnuberet, infelici arbori suspenderet, virgis ad necem caderet, verberaret, vid. *Sveton. in Neron. c. 49.*

32. Jure Justinian. & ex l. Jul. Pœna perduellis pœna est gladij §. 3. *Inst. de publ. judic. l. 3. pr. b. r. l. 5. Cod. eod.* quâ quodvis ultimum supplicium exprimitur *arg. l. 3. de jurisd.* ubi per jus gladij jus necis significatur. Hodiernis moribus, ad exemplum supplicij Suffetij, solent rei hujus criminis in quatuor scindi partes, quæ in locis eminentioribus illius territorij, ubi deliquerunt, in terrorem aliorum suspenduntur *Clarus s. sentent. §. lese Majest. crimen. n. 8. Damhoud. prax. rer. crim. c. 62. n. 6.* Quod genus supplicij satis probatum apparet *Ordination. crim. Carol.*

§. art. 124. ubi de poena proditorum disponitur, quibus perduelles adhuc putat sceleratiores *Bocer. d. tr. c. 3. n. 14.*

33. Præter amissionem vitæ, perduelles etiam bonis suis privantur, eaq; fisco applicantur, *l. ult. b. s. l. 5. in fin. pr. & l. 6. l. 7. & ult. Cod. eod. l. 1. Cod. de petit. bon. sublat. Licet enim novo jure damnatorum bona fisco non cedant, in reis tamen perduellionis, quoad bonorum confiscationem, jus vetus nominatim fuit approbatum & retentum, Novel. 134. c. ult. in fin. Auth. bona damnat. Cod. de bonis proscript.*

34. Id verò quæritur, an omnia omninò bona, etiam feudalisa, futura, & extra territorium condemnantis sita in hanc veniant confiscationem. Et de feudalibus humanior est opinio, quod illa vel ad dominum vel ad agnatos feudi successores transeant *2. Feud. 24. §. denique & 2. Feud. 37. princ. Ordin. Cam. part. 2. tit. 9. §. 2. ver. wie auch die Lehen.* Futura verò h. e. post contractum perduellionis crimen acquisita, æquè ac priora fisco vindicari apertè probatur *l. 2. Cod. de bon. proscript. Bocer. d. tr. c. 3. n. 40.* Sita extra territorium condemnantis sunt vel mobilia vel immobilia. Illa cum sequantur personam condemnati *arg. l. mercatores, Cod. de commer. & mercator.* etiam ad fiscum spectant condemnantis; hæc non item, si fisco non solum jurisdictiones sint separatæ, sed & fiscus effectû separatus *l. 3. C. de bon. vacant. Bart. in l. cunctos Populos n. 50. C. de sum. Trinit. Hun. colleg. crim. disp. 10. th. 83.*

35. Nobilis etiam & à DD. variè agitata est quæstio ac controversia, An Confiscatio hæc bonorum perduellis ipso fiat jure à die statim contractû sceleris, an vero demum condemnatione secuta. Nos textus juris nostri diversimodè loquentes *l. 15. pr. qui & à quibus. manusi. l. 22. pr. de jur. fisci. l. 46. §. 6. eod. & l. 20. de accusationibus l. 31. §. 4. dedonat. l. ult. C. b. s. conciliari posse arbitramur distinguendo, utrum crimen hoc sit notorium, an minùs. Priori casu confiscatio ipso jure fit, nec sententia declaratoria opus erit, licet plerumq; soleat intervenire. *Decian. d. tr. lib. 7. c. 40. n. 2.* posteriori opus est omninò & disceptatione causæ, & sententia condemnatoria. Quo casu cum adhuc cum vivente disceptetur reo, dominium penes eum manet, sed alienationes quæcunq; considerato eventu condemnationis, censentur nullæ, quod satis disertè traditur in *l. 15. qui & à quibus. manum, vid. Bachov. ad volum. 2. Treut. disp. 32. th. 1. Lit. G.**

36. De-

36. Denique & memoria rei perduellionis damnatur d. S. 1. Inst. de publ. jud. l. 6. §. 11. ff. de injus. rupt. Etsi enim regulariter crimen mortalitate exstinguitur l. 1. & 2. C. si rem vel accusat mort. l. 6. de publ. judiciis l. ult. h. t. Contrarium tamen in hoc crimine obtinet, dum reus jam defunctus accusatur & condemnatur d. l. ult. h. t. l. 20. de accus. l. 7. C. h. t. vel perpetua ignominia nota ipsi inuritur & infamia ad omnem posteritatem transmittitur, vid. P. Theod. coll. crim. diff. 5. tb. 6. lit. e. Hinc & civitates rebelles nonnunquam & aratrum passa & solo æquata, uti de Carthagine testantur historiae & J. C. in l. 21. quib. mod. usus fr. amitt.

37. Nec solum ipsi rei hasce poenas luunt, sed & ob atrocitatem sceleris in filios animadvertitur, utpote qui, siue mater siue pater hoc scelus admisit, ab omni materna, avita, aliorumq; propinquorum hereditate excluduntur, & perpetua infamia notantur d. l. 5. C. h. t. Quæ poena utut videatur justo durior, non desunt tamen rationes, quibus defendi possit, quarum ea non est minima, quam afferunt Imperatores in d. l. 5. h. t. quod in illis paterni, hoc est hereditarij sceleris exempla metuantur. vid. Forstner. Hypomnem. polit. c. 9. Hinc Albericus Gentili in d. l. 5. ex Johanne Andrea refert, justè vereri Principem prodicionem & scelus eorum, quorum parentes sibi vel prædecessoribus fuere hostes. Semper etiam præsumuntur liberi futuri ultores ac vindices necis paternæ, & doloris ac vindictæ causâ contra principem aut rempublicam varia molituri. Hinc apud Justinum lib. 21. c. 4. hæc creditur ratio, cur Hannonis Carthaginensis ob perduellionem exquisitissimo supplicio affecti filij cognatique omnes, etiam innoxij supplicio traditi fuerint, æ, inquit, quisquam aut ad imitandum scelus, aut ad ulciscendam mortem, ex tam nefaria domo superesset, vid. ad illum locum Matth. Bernec. Parum etiam profuerit, si uno resecto capite plura ceu hydræ capita renascantur, uti ex Niceta lib. 2. refert. Bachov. dis. diff. 32. tb. 1. tit. K. Quò pertinet porro, ut charitas liberorum parentes reipublicæ reddat amiciores, & ab hoc nefando crimine deterreat arg. l. 9. §. fin. ff. quod metus caus. Deniq; si in aliis interdum delictis panarum in exemplum sit exasperatio, & à Regula quasi disceditur, quantò magis in hoc delicti genere, quod infinita secum trahit mala, id est admittendum? ut rectè huc referri possit illud Taciti Annal. 14. c. 44. Habet aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publicâ rependitur,

38. Per

38. Per filios autem non solum intelliguntur post crimen commissum, sed & ante illud nati. Quod licet à Cyno in d. l. s. C. h. r. Jul. Claro in d. S. laesa Majestas. crimen. n. 12. & aliis negetur, affirmantibus tamen, quibus cum Antonio Gomez tom. 3. resol. c. 2. n. 16. Didac. Covarr. variar. resol. lib. 2. c. 8. n. 5. Menoch. lib. 5. presumpt. 38. n. 16. & Decian. d. tract. lib. 7. c. 41. n. 8. subscribimus, patrocinator l. s. S. filij C. b. r. dum de filiis generaliter & sine ulla distinctione loquitur; & quidem de filiis ejus, qui hoc crimen commisit, quos ante natos fuisse oportet; alias non haberet. Apertum etiam est, rationes ante allatas, ob quas predicta pœnâ infamiae & exclusionis ab omni hæreditate & successione filij tenentur, æquè militare in filiis ante, ac post delictum natis. Omnes enim perversæ & improbæ indolis paternæ jure sanguinis, quod inter illos est commune, participes & sic hæreditarij criminis successores fore creduntur. Ad Nepotes tamen dispositio hæc pœnalis non extenditur, Bart. in l. liberorum 220. n. 6. de V. S. & in l. 20. ad L. Jul. de adult. Loquitur enim saltem de filiis, quorum propria appellatione Nepotes non continentur. S. ult. Inst. qui testam. tut. dar. pos. l. 6. de testam. tut.

39. Quæ de pœna perduellium dicta, intelligenda etiam de reis quasi perduellionis, præterquam quod horum memoria non damnetur, quia in d. l. s. C. b. r. ubi de quasi perduellionis crimine agitur, nihil de eo expressum, odiosa vero minimè sunt extendenda arg. l. 19 in fin. de lib. & postb. c. odia 15. de R. l. in 6. c. in pœnâ 49. eod. Si verò simplex majestatis crimen sit commissum, reus pro qualitate delicti modò pœna gladij seu ultimo supplicio l. 3. pr. b. r. l. 7. de re militar. modò deportatione aut relegatione cum infamia afficitur l. 40. junct. l. 24. ff. de pœnâ. Boccr. d. tr. c. 3. n. 100.

40. Agendum nunc porrò in calce jam esset de publico hujus criminis judicio & persecutione, quæ multa continet peculiaria & observatu non indigna; Verùm quia pagellarum spatium plura non admittit, illam partem omittimus, unicum id saltem adhuc quærentes, An de hoc Majestatis, ac præsertim perduellionis crimine permessa sit Transactio? Id quod contra Cuiacium 6 Observat. 11. rectius negatur, per ea quæ habet Delrio in rep. l. transigere 18. C.

de transact. n. 48.

SOLI DEO GLORIA.

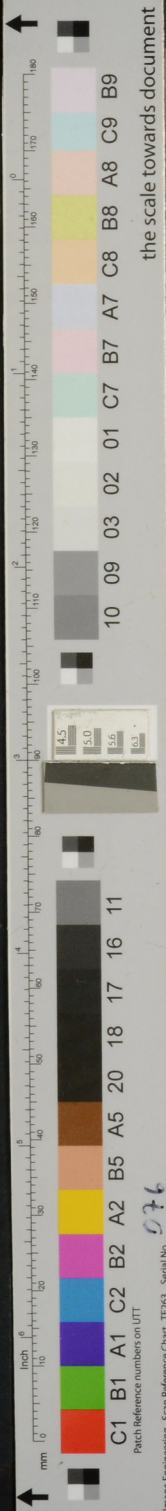

factum, seu omissionem ejus, quod fieri debebat,
n. de V. S. Facti variaz sunt species, differuntq; qua-
nem, vel simplex Majestatis crimen sapiunt, de qui-
possuntq; varia exempla videri in legibus ff. & Cod.
s. Add. Boccr. d. tr. de crim. laesa majest. c. 2. Decian.
sequentibus, ubi copiosè recensentur & explican-
evitatis habita ratione remittimus.

sta sunt, si quis v. g. auxilio, suo exercitui populi
it l. 2. l. 3. ff. b. t. Si moderator provinciaz, hoc sce-
Majestatem non vindicaverit l. 1. vers. nam post. C. de
is successori non cedit, vel ei exercitum non tradit
et autem controversia, an & ille perduellionis vel
crimen committat, qui tractatum, conspiracyem,
tra faum Principem & Rempublicam instituit scit, &

Nos Bartoli id affirmantis sententiam ad l. 6. n. 3.
6. quem præter plures alios sequuntur Gomez. var.
rian. d. tract. lib. 7. c. 34. n. 15. Farin. libr. 1. de indio.
si. num. 69. Mynsing. s. observ. 40. velut commu-
ducti textu expresse in l. qui quis, § 6 ibi, consensu. C.
cientia non revelata poena digna est, si delictum re-
personam ejus, cujus potestati suppositus est ille, qui
perpetrandi l. 1 §. 18. junct. §. 36. & seqq. de Scto
p. de parricid. Facit. l. 50. de R. I. Ubi Paulus J Ctus
am, qui scit, sed prohibere non potest: Unde à con-
& prohibere potest, culpa vacuus non est. Boccrus

men sententia rectè in eo limitatur, qui non tantum
valet, cum aliàs accusator rei hujus criminis subji-
si aliis manifestis argumentis accusationem suam.
t l. 3. l. 4. C. b. t. l. 16. C. de question l. 8. C. de ca-
tom. 3. c. 2. num. 8. 2. in Sacerdote, qui audit in
tantem adversus Principem, & crimen hoc non reve-
confitentem machinationis suæ paniteat, & absolu-
tus. Sicut enim DEUS homini confitenti tegit.
ita & sacerdos exterius celare debet c. sacerdos, de
panitens.

B 2